

Statenbrief

Aan Provinciale Staten

Onderwerp	Duurzaam financieel evenwicht - nav SPS 6 november
Datum	26-11-2024
Documentnummer	UTSP-1267425810-644
Van	Helma Koninkx-Schipper en Arne Meeter
Telefoonnummer	+31615851385
E-mailadres	helma.koninkx@provincie-utrecht.nl
Domein/opgave	BDO
Team	SEP
Portefeuillehouder	Bakker
Bijlagen	Geen

Geachte leden van Provinciale Staten,

Essentie / samenvatting:

Op 6 november jl. is er een strategische sessie met u geweest over duurzaam financieel evenwicht (SPS-sessie). U heeft een definitie geformuleerd voor duurzaam financieel evenwicht, u bent geïnformeerd over het proces van de [Groeisprong Utrecht 2040](#) uit de vorige statenperiode en u heeft inzicht gekregen in het [financieel model](#). Tenslotte is het vervolgproces geschetst en is afgesproken een klankbordgroep uit uw midden te vormen bestaande uit 4 statenleden. In deze brief vindt u een korte weerslag van de SPS-sessie en de afspraken die zijn gemaakt.

Inleiding:

In de kadernota 2025-2028 is besloten om een traject te starten om te komen tot een duurzaam financieel evenwicht op de lange termijn. Op dit moment zijn er voldoende middelen beschikbaar voor de uitvoering van de provinciale taken. Op middellange termijn zijn er echter zorgen over de houdbaarheid van de provinciale begroting. Het is een forse uitdaging om ook voor toekomstige generaties een gezonde, veilige en aantrekkelijke regio te houden. De huidige plannen kosten structureel meer dan 5% van de begroting. Zoals uit de begroting 2025 blijkt is hierdoor er een structureel tekort in 2028 van bijna 10 miljoen. Dit verwachte structurele tekort is het gevolg van langjarige (voorgenomen) investeringsbeslissingen die pas na deze collegeperiode zullen vallen. Deze investeringen (en vooral de bijbehorende structurele kapitaallasten) beperken de financiële ruimte van de provincie. Daarnaast is er onzekerheid over de toekomst van het provinciefonds, hier speelt de herijking van het provinciefonds waarover nog steeds gesproken wordt. Deze gaat waarschijnlijk tot een verlaging van de uitkering voor de provincie Utrecht leiden.

Doel

Doel van de exercitie is om jaarlijks een actueel beeld te hebben van de lange termijn (financiële) uitdagingen en financiële ruimte van de provincie. Uit de actualisatie van het groeisprongmodel die bij de bespreking van de kadernota 2025 met u is gedeeld, blijkt dat realisatie van de ambities uit de omgevingsvisie van de provincie Utrecht leidt tot een jaarlijks tekort op lange termijn van tussen de €100 en €225 miljoen (zie de presentatie van de [Rebel-group](#)). Op basis van een actueel beeld van opgaven en financiën kan het bestuur programmeren en

prioriteren. Hiermee voldoen we ook aan de toezegging uit het coalitieakkoord om jaarlijks de financiële situatie op de lange termijn in beeld te brengen.

Resultaat

Om te komen tot een duurzaam financieel evenwicht wordt de volgende informatie opgeleverd:

1. Een doorkijk naar de begroting tot 2040. Hierin worden al genomen besluiten doorgetrokken tot 2040. Dit traject zullen we jaarlijks herhalen. Uitkomst van dit traject is dat inzichtelijk is wat verwachte inkomsten en uitgaven zijn.
2. Inzicht in toekomstige ontwikkelingen voor de langere termijn (2040) en de mogelijke effecten op het takenpakket van de provincie. Hierbij zal o.a. worden voortgebouwd op de actualisatie van de groeispiong (Rebel group). Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar investeringen en uitgaven die in de exploitatiebegroting landen. In het begin zal jaarlijks een update plaatsvinden. Op het moment dat de toekomstige ontwikkelingen robuuster in beeld zijn, zal de update minder frequent nodig zijn.
3. Beeld van draaiknoppen en bijkomende keuzemogelijkheden voor het bereiken van een duurzaam financieel evenwicht in een sluitende meerjarenbegroting. Daarbij worden alle relevante en beschikbare draaiknoppen in beeld gebracht. Dit is echter wel een ingroeimodel, voor de Kadernota 2026 zal een eerste aanzet gedaan worden en dit zal, ook op basis van de bespreking in/met Provinciale Staten, in de volgende Kadernota's verder uitgebreid worden.

Ontwikkelingen met majeure financiële gevolgen die we nu voorzien zijn onder andere de transitie van het landelijk gebied met daarbij beheer en onderhoud van natuur, Groen Groeit Mee, de aanleg, beheer en onderhoud van de Merwedelijn en verduurzaming van het vastgoed van de provincie.

Definitie duurzaam financieel evenwicht:

Onderdeel van de sessie van 6 november is dat we hebben gesproken over de definitie van het duurzaam financieel evenwicht. Uiteindelijk zijn we uitgekomen op:

Duurzaam financieel evenwicht is nodig opdat de provincie zijn verplichtingen kan nakomen en de ruimte houdt voor zijn ambities en de daarvoor benodigde investeringen. Dit betekent:

- Een goede balans tussen inkomsten en uitgaven over 10 jaar à 20 jaar.
- Inzicht op zowel uitgaven, inkomsten en de risico's daarbij. Waardoor er inzicht ontstaat over de daadwerkelijke kosten die eraan komen en welke draaiknoppen er zijn.
- Duidelijkheid over de ruimte die er is om politieke keuzes te maken, welke effecten die hebben en welke mogelijkheden er zijn om eventuele schokken aan te kunnen.
- Dit liefst visueel goed weergegeven zodat het als kompas kan dienen waarbij de impact van de keuzes natuurlijk langer doorlopen en in schrift inzichtelijk worden gemaakt.

Bredere context

Tijdens de SPS-sessie heeft u aangegeven dat er meer factoren zijn dan financiële middelen die van invloed zijn op de realisatie van de ambities. Genoemd zijn onder meer de financiële slagkracht van onze samenwerkingspartners en de tekorten op de arbeidsmarkt.

Het traject van duurzaam financieel evenwicht legt een focus op de financiële mogelijkheden, met oog voor de randvoorwaarden fysieke ruimte, capaciteit op de arbeidsmarkt en schaarste in grondstoffen (zoals deze ook in het Overdrachtsdocument bij de Statenverkiezingen zijn benoemd). Hiermee wordt geprobeerd een zo volledig mogelijk beeld te scheppen en breder te kijken dan alleen de financiële kant. Echter zoals de naam duurzaam financieel evenwicht al doet vermoeden, zal de financiële kant van groot belang blijven.

Vervolgprocedure / voortgang:

Bij de kadernota 2026 wordt een toekomstbrief aan u voorgelegd met inzicht in de toekomstige ontwikkelingen en een actueel beeld van de lange termijn financiële uitdagingen en financiële ruimte van de provincie. Dit product zal de komende jaren verbeterd, aangevuld en geactualiseerd worden.

Bij de afronding van de eerste toekomstbrief zullen wij aangeven aan welke aanvullingen, actualisaties en verbeteringen in de loop van 2025 wordt gewerkt en die in een volgende toekomstbrief een plek zullen krijgen. Daarbij denken we in ieder geval aan een afwegingskader voor het maken van keuzen.

Een klankbordgroep bestaande uit de statenleden mevrouw Blekxtoon, mevrouw Van der Kolk, de heer Adriani en de heer Gilissen zal worden betrokken bij het opstellen van de toekomstbrief.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen